

3. Udkast til procesplan for MIDT-Energistrategi

Dato: 25/2-2014

1. Baggrund

Kommunerne i Region Midtjylland er langt med den grønne omstilling, og vedvarende energi dækkede i 2011 ca. 29 % af regionens totale energiforbrug.

Den nationale målsætning er:

- 100 % vedvarende energi i el- og varmforsyningen i 2035
- 100 % vedvarende energi i hele energiforsyningen i 2050

Som opfølgning på den nationale målsætning har Region Midtjyllands kommuner vedtaget ambitiøse klima- og energienergi mål, og Region Midtjylland har sat et mål om 50 % vedvarende energi i hele regionens energiforsyning i 2025 og på længere sigt 100 %.

Region Midtjylland har arbejdet for den regionale og nationale målsætning via:

- statuskortlægning af energiforsyning og vedvarende energiressourcer i regionens kommuner
- regional perspektivplan for udbygning med vedvarende energi
- grønne erhvervsfremmende initiativer

Kommunerne arbejder med:

- energistrategier og energihandlingsplaner
- varme, vindmølle- og biogasplanlægning
- oplysnings- og netværksaktiviteter
- grønne erhvervsfremmende initiativer

For at sikre vidensopbygning og en fælles platform for arbejdet i 2014 og 2015, er der i 2013 blevet afholdt en række temadage for regionens kommuner. De afholdte temadage har bl.a. berørt temaerne; energisystemet, transport, effektivisering, vindkraft, finansiering og varmforsyning.

Temadagene har vist, at der allerede findes meget viden i form af kortlægning, analyser og konkrete projekterfaringer, der skal udnyttes i MIDT-Energistrategi projektet.

Jørgen Lindgaard Olesen
Nordjylland
Mobil +45 61667828
jlo@planenergi.dk

NORDJYLLAND
Jyllandsgade 1
DK-9520 Skørping
Tel. +45 9682 0400
Fax +45 9839 2498

MIDTJYLLAND
Vestergade 48 H, 2. sal
DK-8000 Aarhus C
Tel. +45 9682 0408
Fax +45 8613 6306

SJÆLLAND
Postadresse:
A.C. Meyers Vænge 15
2450 København SV
Besøgsadresse:
Frederikskaj 10 A 1. sal
2450 København SV
Tel.: +45 9682 0400

www.planenergi.dk
planenergi@planenergi.dk

2. Formål

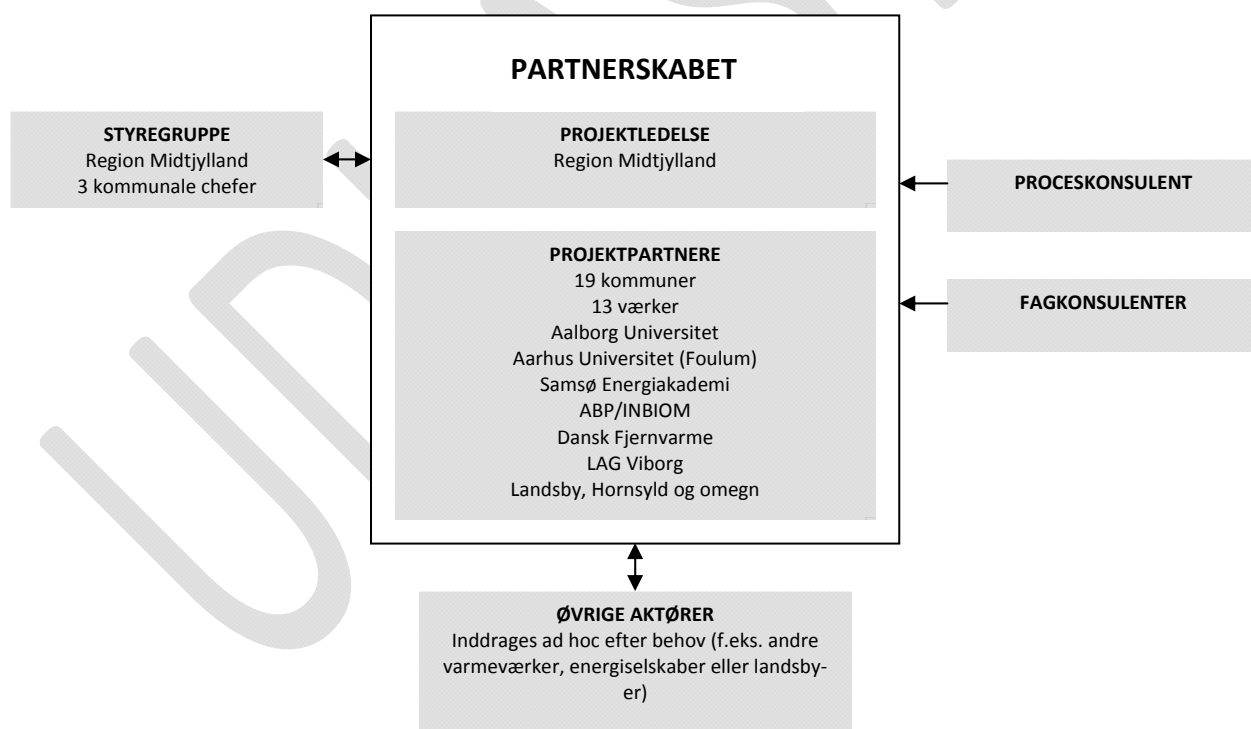
Formålet med projektet MIDT-Energistrategi er at udbygge samarbejdet om energiplanlægning i Region Midtjylland.

Projektet arbejder på tværs af regionens kommuner med:

- strategier for omstilling af regionens energiforsyning i 2020, 2035 og 2050
- handlingsplaner for initiativer frem mod 2020, 2035 og 2050
- konkrete tværkommunale projekter og samarbejdsmuligheder
- lokal- og regional beskæftigelse gennem omstilling af energiforsyningen
- input til den nationale energiplanlægning og -lovgivning.

3. Organisering

Projektet organiseres som skitseret i nedenstående figur.

Figur 1: Organisationsdiagram for MIDT.Energistrategi.

3.1 Partnerskabet

Partnerskabet består af de 19 kommuner, Region Midtjylland og en række aktører fra energisektoren, vidensinstitutioner m.v.

Medlemmer af partnerskabet skal i samarbejde med Region Midtjylland, udvalgte konsulenter og eksterne aktører udarbejde strategier og handlingsplaner for den fremtidige energiforsyning i det midtjyske område.

Fokusgrupper i partnerskabet

Partnerskabets arbejde med de faglige problemstillinger i projektet organiseres i tre fokusgrupper:

1. Det østjyske bybånd
2. Det vestjyske ressourceområde
3. Det åbne land og mindre byer

Fokusgrupperne arbejder selvstændigt indenfor rammerne af det samlede partnerskab. Gruppernes analyser udarbejdes med både lokalt og regionalt fokus, så gruppens arbejde har relevans for det samlede partnerskab.

Kommunernes rolle

Kommunerne deltager på fællesmøder for hele partnerskabet, møder i fokusgrupper og politikermøder.

De leverer data til projektet i form af oplysninger om politiske mål, planer og initiativer i egen kommune, og nødvendigt datamateriale ad hoc.

Desuden er medarbejderne fra kommunerne ansvarlige for at sikre den gensidige kommunikation af projektets resultater og delresultater til eget administrativt og politisk bagland.

Kommunerepræsentanter fra hver fokusgruppe samarbejder med Region Midtjylland ved gennemførelse af udbudsforretninger og valg af konsulenter.

Endelig deltager der kommunerepræsentanter på de halvårige SEP partnerskabsmøder i regi af KL og Energistyrelsen.

Øvrige aktører i partnerskabet

Partnerskabet består foruden kommunerne og Region Midtjylland af en række forsyningselskaber, vidensinstitutioner og foreninger.

De øvrige aktører bidrager med faglig viden og sparring, særligt i forbindelse med udvikling af strategier og handlingsplaner på møde nr. 1, 5, 7, 9 og 10 (mødenumre refererer til figur 2 og forklares nærmere i kapitel 5) samt den afsluttende politiske konference.

Hvis en aktør ønsker at deltage i yderligere (eventuelt samtlige) møder, aftales dette med Region Midtjylland eller hjemkommunen.

3.2 Projektledelse

Region Midtjylland er projektleder for MIDT•Energistrategi og er ansvarlig for projektadministrationen samt for fremdriften i projektet. Region Midtjylland har følgende opgaver:

- Beslutningsreferater fra møder.
- Udbudsforretninger og konsulentkontrakter i samarbejde med to medlemmer fra hver fokusgruppe, økonomistyring, tidsplan, dialog med Energistyrelsen og PlanEnergi.
- Planlægning og gennemførelse af politikermøder.
- Opbygning og drift af IT-portal, kommunikationsmateriale på portalen og pressemeddelelser.
- Skriftlig dialog med partnerskabet i form af fællesmails, udsendelse af skriftligt materiale, fælles beskeder, mødeindkaldelser osv.
- Koble projektet til regionale erhvervsudviklingsaktiviteter.

3.3 Styregruppe

Der nedsættes en styregruppe, der består af Region Midtjylland og en kommunalteknisk chef fra hver af de tre fokusgrupper.

Styregruppen skal i samarbejde med Region Midtjylland sikre projektets fremdrift og planlægge initiativer, der skal understøtte projektets politiske forankring.

Det planlægges at indkalde styregruppen 3-4 gange undervejs i projektførelsen.

3.4 Øvrige aktører

De nedsatte fokusgrupper under partnerskabet kan efter behov inddrage eksterne aktører som sparringspartnere i projektarbejdet, der ikke er en del af partnerskabet. Der kan eksempelvis være tale om repræsentanter fra produktions- eller forsyningselskaber og faglige eksperter indenfor f.eks. el, gas og biomasse.

3.5 Konsulentbistand

Proceskonsulent

PlanEnergi er ansvarlig for at sikre den energifaglige kvalitet i det samlede projekt. Det gælder i forhold til:

- Planlægning og afholdelse af møder og konferencer.
- Udarbejdelse af statuskortlægning, samt udkast til strategidokumenter og handlingsplaner i samarbejde med fokusgrupperne.
- Levering af relevant materiale til webbaseret IT-portal.
- Udarbejdelse af projektets sammenfatning.

Fagspecifikke konsulenter

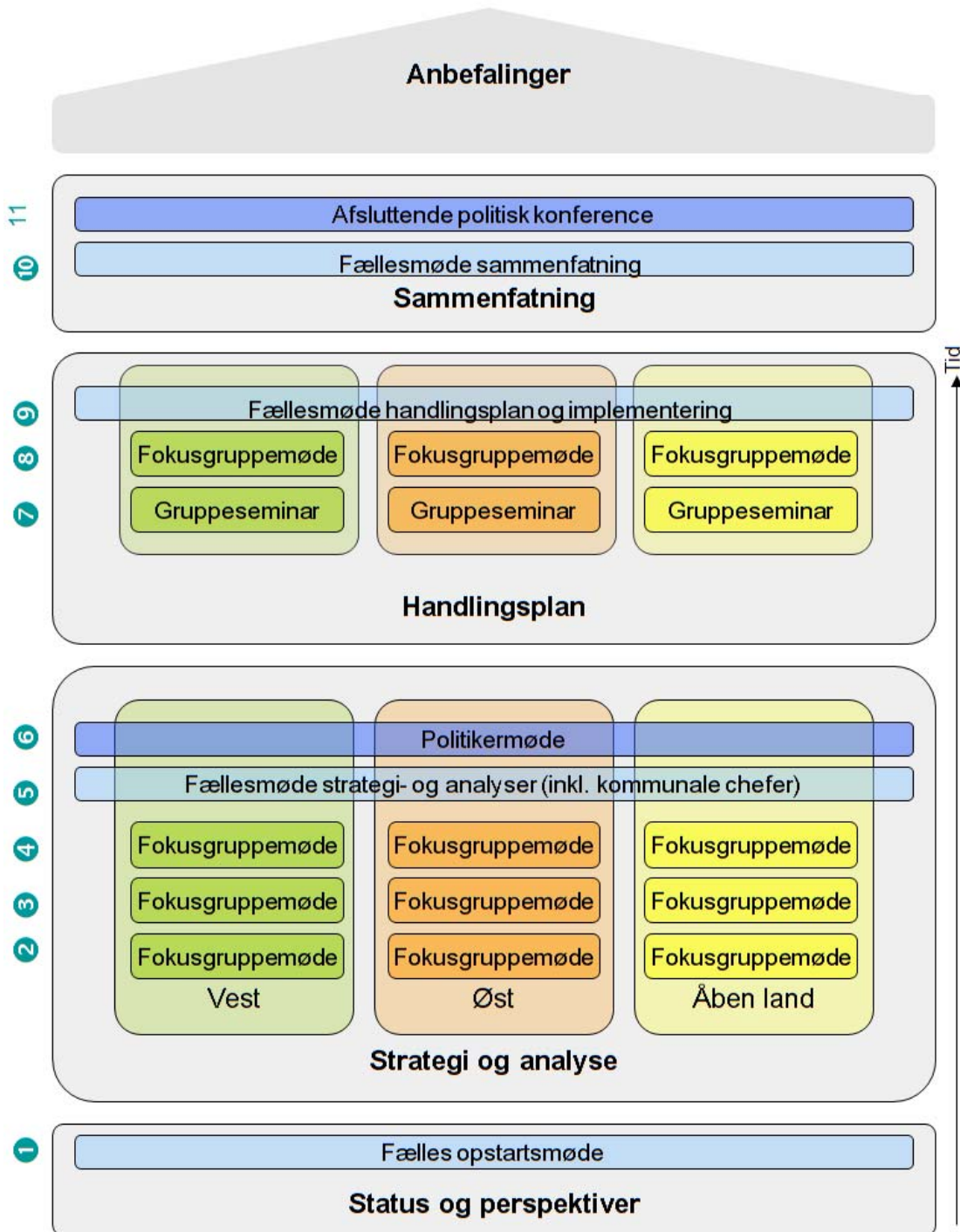
Der er i projektet desuden mulighed for, at partnerskabet kan hyre ekstern konsulentbistand til at kvalificere partnerskabets arbejde. Region Midtjylland er ansvarlig for udbud i samarbejde med to repræsentanter fra hver fokusgruppe.

4. Samarbejdsform og skitse af møderække

Projektet gennemføres ved en samarbejdsform, hvor vi mødes og arbejder sammen i de tre fokusgrupper og på fællesmøder. Mellem møderne udarbejdes notater, analyserapporter osv. af konsulenter, som diskuteres og bearbejdes på møderne. Kommunerne deltager på samtlige møder. Øvrige aktører deltager i udvalgte møder. Kommunal- og regionalpolitikere inddrages på et politikermøde ca. midtvejs i projektet og på den afsluttende politiske konference.

På fællesmøderne sikres videndeling mellem de tre fokusgrupper. Herudover vil projektets IT-portal i stor grad blive anvendt til videndeling internt i grupperne, mellem grupperne, til politikere og til ekstern formidling.

Figuren nedenfor skitserer den planlagte møderække i projektet, samt hvilke møder der er fokusgruppemøder, fællesmøder og politikermøder. Kapitel 5 beskriver det nærmere indhold i de fire planlægningsfaser i projektet.

Figur 2: Skitse over mødeaktiviteter i MIDT.Energistrategi.

5. Projektplan

MIDT-Energi strategi projektet falder i fire faser, som beskæftiger sig med:

1. Status for energiforsyning, planarbejde og initiativer
2. Strategi- og analysearbejde
3. Handlingsplan
4. Sammenfatning

På de næste sider beskrives de forskellige aktiviteter, som planlægges i de fire faser. Aktiviteterne er en blanding af møder, workshops, konferencer og konsulentarbejde. Vi har også kort nævnt forskellige kommunikationstiltag, f.eks. hvor i forløbet vi planlægger at udsende pressemeddelelser, samt hvornår det vil være godt at informere politikerne.

De numre, der står i aktivitetsoverskrifterne refererer til figur 2.

5.1 Status og perspektiver

Møde nr. 1: Fælles opstartsmøde (½ dag, hele partnerskabet)

Der afholdes et opstartsmøde for hele partnerskabet, som skal sætte rammen for det samlede projekt.

På mødet drøftes de nationale planer og analyser for omstillingen til 100 % vedvarende energi i Danmark, procesplan for det samlede projekt og praktiske forhold i relation til det fortsatte arbejde.

Pressemeddelelse

Region Midtjylland udsender en pressemeddelelse ifm. opstart af projektet.

Udarbejdelse af status- og perspektivnotat

PlanEnergi udarbejder et samlet status- og perspektivnotat, der skal danne det faktuelle grundlag for projektet. Notatet beskriver kommunernes nuværende energiforsyning, energimål, planlægning og væsentligste øvrige initiativer. Det samlede notat afsluttes med opsummering af de væsentligste hovedpointer og perspektiver for de tre fokusgrupper.

Til brug for arbejdet indsamler og fremsender kommunerne et overblik over egne målsætninger, planer og væsentligste initiativer, herunder planer for udbygning med biogas og vindkraft. PlanEnergi fremsender en liste med data kommunerne skal levere til arbejdet.

5.2 Strategi- og analyse

Møde nr. 2: Fokusgruppe opstarts- og strategimøde (1 dag, kommuner)

Forud for arbejdsgruppens første møde udleveres status- og perspektivnotatet, der skal sætte fokusgrupperne i stand til at drøfte strategi og det fremtidige arbejde for deres område. Herudover udleveres et udkast til udbudsmaterialer, som diskuteres og kvalificeres på mødet.

Som forberedelse til mødet skal kommunerne overveje og være i stand til at drøfte:

- relevante indsatsområder i gruppens energistrategi
- manglende viden, der bør afdækkes i projektets analysearbejde
- partnere, der bør involveres i det fortsatte arbejde
- eksempler på "best practice", som kan udnyttes i arbejdet
- Udkast til udbudsmateriale diskuteres/kvalificeres

Foreløbige strateginotater

Med udgangspunkt i resultaterne fra strategimøderne i fokusgrupperne udarbejder PlanEnergi tre notater (eventuelt samlet i et fælles dokument), der beskriver de væsentligste elementer i fokusgruppernes drøftelser. Notaterne beskriver gruppernes første strategiovervejelser og anbefalinger til kommende aktiviteter og analysearbejde. Notaterne lægges på IT-portalen.

Info til politikere

Info i egen kommune af teknik- og miljøudvalg. Materiale og viden fra møde nr. 2 kan anvendes som grundlag.

Udbudsforretninger

Med udgangspunkt i fokusgruppernes anbefalinger gennemfører Region Midtjylland et udbud for hver fokusgruppe baseret på gruppernes anbefalinger. Udbuddet udføres i samarbejde med to repræsentanter fra hver fokusgruppe. Konsulenter vælges, der indgår kontrakter, og konsulenterne starter op.

Møde nr. 3: Fokusgruppemøde om analysearbejde (½ dag, kommuner)

Efter valg af konsulenter afholdes et møde i hver fokusgruppe, hvor gruppen drøfter fokus og arbejdsplan for de kommende analyser med rådgiver.

Konsulenter arbejder

Konsulenterne udarbejder analyser.

Møde nr. 4: Fokusgruppemøde om delresultater af analyser (½ dag, kommuner)

Der afholdes møde i hver gruppe, hvor konsulenter fremlægger delresultater. Det videre analysearbejdes diskuteres og justeres.

Konsulenter arbejder

Konsulenterne færdiggør analyser.

Møde nr. 5: Fællesmøde, strategi og analyser (1 dag, alle partnere plus kommunale chefer)

Hele partnerskabet mødes på en fælles lokalitet. De kommunale tekniske chefer inviteres til at deltage, ligesom øvrige aktører udenfor partnerskabet kan inviteres med i relevant omfang. Resultater af analyser præsenteres, og det kommende politikermøde forberedes. Processen vil være en blanding af fælles intro, arbejde i de tre grupper og plenumopsamling.

Info til politikere

Info i egen kommune af teknik- og miljøudvalg. Materiale og viden fra fællesmødet (nr. 5) kan anvendes som grundlag. Formålet er at forberede politikerne til temamødet.

Møde nr. 6: Politikertemamøde (1 dag, kommuner og politikere)

Oprids af udfordringen (status, perspektiver), formål med projektet, gruppernes fokusområde, analyseresultater og foreløbige oplæg til strategier. Formål med mødet er at få politiske input til strategier og det kommende arbejde med handlingsplaner. Processen vil være en blanding af oplæg, workshops og plenumopsamling.

Referat m.v. efter politikertemamøde

Region Midtjylland udarbejder referat fra politikertemamødet. Referatet er input til de kommende fokusgruppemøder om handlingsplan og implementering, og lægges på IT-portalen. Der gives en tilbagemelding til det politiske niveau (måske referatet). Der udsendes pressemeddelelse efter politikertemamødet.

5.3 Handlingsplan

Møde nr. 7: Fokusgruppeseminar om strategi- og handlingsplan (2 dage, alle partnere)

Når fokusgruppens analysearbejde ligger klar, afholdes et todages seminar for hver fokusgruppe.

Formålet med seminaret er:

- at drøfte resultater fra analysearbejdet
- at få konkret inspiration fra udvalgte cases
- at færdiggøres fokusgruppens strategi for 2020, 2035 og 2050
- at drøfte punkter i handlingsplan for 2020, 2035 og 2050

Udkast til strategier og handlingsplaner

Med udgangspunkt i anbefalingerne fra fokusgruppeseminaret udarbejder PlanEnergi et udkast til strategi og handlingsplan for hver fokusgruppe.

Møde nr. 8: Fokusgruppemøde om udkast til strategi- og handlingsplaner (½ dag, kommuner)

Gruppens udkast til den færdige strategi og handlingsplan fremlægges, kommenteres og drøftes.

Møde nr. 9: Fællesmøde om strategier og handlingsplaner (1 dag, hele partnerskabet)

Når fokusgrupperne har færdiggjort deres handlingsplaner, afholdes et fællesmøde for hele partnerskabet, hvor grupperne fremlægger resultater og anbefalinger til fælles drøftelse, forud for udarbejdelsen af en regional sammenfatning af gruppernes arbejde.

Info til politikere

Info i egen kommune af teknik- og miljøudvalg. Materiale og viden fra fællesmødet (nr. 9) kan anvendes som grundlag. Formålet er at få politiske tilbagemeldinger på strategier og handlingsplaner.

5.4 Sammenfatning

Udkast til sammenfatning

PlanEnergi udarbejder med udgangspunkt i gruppernes arbejde et udkast til en sammenfatning af status, perspektiver, strategier og handlingsplan for Region Midtjylland og regionens kommuner.

Møde nr. 10: Fællesmøde om udkast til sammenfatning (1 dag, hele partnerskabet)

På et afsluttende fællesmøde fremlægger PlanEnergi udkast til regional sammenfatning af gruppernes arbejde til kommentering.

Justering og tilretning

Sammenfatningen justeres og færdiggøres på baggrund af input fra fællesmødet. Sammenfatningen sendes til trykning og udsendes til deltagere på konferencen inden afholdelse. Sammenfatningen lægges også på It-portalen.

Pressemeddelelse

Der udarbejdes pressemeddelelse inden konferencen.

Møde nr. 11: Politisk konference (1 dag)

Som afslutning på projektet afholdes en politisk konference med bred deltagelse fra regionale og nationale aktører. På konferencen fremlægges og drøftes projektets resultater.

Pressemeddelelse

Der udarbejdes pressemeddelelse efter konferencen.

6. Tidsplan

Nedenstående tabel viser det tidsmæssige forløb for afvikling af fællesmøder for hele partnerskabet, fokusgruppemøder, politisk konference for en bred kreds og møder med Energistyrelsen.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	2014												2015										
Status og perspektiver																							
Fælles opstartsmøde (½ dag, hele partnerskabet), møde nr. 1																							
Pressemeddelelse																							
Udarbejdelse af status- og perspektivnotat																							
Strategi og analyse																							
Fokusgruppe opstarts- og strategimøde (1 dag, kommuner), møde nr. 2																							
Forløbige strateginotater																							
Info til politikere																							
Udbudsforretninger																							
Fokusgruppemøde om analysearbejde (½ dag, kommuner), møde nr. 3																							
Konsulenter arbejder																							
Fokusgruppemøde om delresultater af analyser (½ dag, kommuner), møde nr. 4																							
Konsulenter arbejder																							
Fællesmøde, strategi og analyser (1 dag, alle partnere plus kommunale chefer), møde nr. 5																							
Info til politikere																							
Politikertemamøde (1 dag, alle partnere og politikere), møde nr. 6																							
Referat m.v. efter politikertemamøde																							
Handlingsplan																							
Fokusgruppeseminar om strategi- og handlingsplan (2 dage, alle partnere), møde nr. 7																							
Udkast til strategier og handlingsplaner																							
Fokusgruppemøde om udkast til strategi- og handlingsplaner (½ dag, kommuner), møde nr. 8																							
Fællesmøde om strategier og handlingsplaner (1 dag, hele partnerskabet), møde nr. 9																							
Info til politikere																							
Sammenfatning																							
Udkast til sammenfatning																							
Fællesmøde om udkast til sammenfatning (1 dag, hele partnerskabet), møde nr. 10																							
Justering og tilretning																							
Pressemeddelelse																							
Politisk konference (1 dag), møde nr. 11																							
Pressemeddelelse																							
Møder med Energistyrelsen																							
Slutrapportering til Energistyrelsen																							

7. Fagligt indhold

Partnerskabets arbejde med de faglige problemstillinger i projektet organiseres i tre fokusgrupper:

1. Det østjyske bybånd
2. Det vestjyske ressourceområde
3. Det åbne land og mindre byer

Fokusgrupperne behandler den udvalgte problemstilling via en blanding af lokale og regionale analyser, så gruppernes arbejde både kan anvendes til at skitsere handlemuligheder lokalt og i Region Midtjylland som helhed.

Her skitseres i overskrifter det forventede indhold i gruppernes arbejde med udgangspunkt i de første møder i de tre faggrupper og den oprindelige ansøgning til Energistyrelsen. Referater fra første møde i de tre delgrupper er vedlagt som bilag.

7.1 Det østjyske bybånd

Formål

Fokusgruppen analyserer typiske problemstillinger for den fremtidige el- og varmforsyningsstruktur i regionens byområder med udgangspunkt i det østjyske bybånd.

- Horsens kommune
- Silkeborg kommune
- Aarhus kommune
- Skanderborg kommune
- Hedensted kommune
- Randers kommune
- Odder kommune
- "Østjysk Fjernvarme"
- Odder Fjernvarme
- Silkeborg Varme A/S
- AffaldVarme Aarhus
- Skanderborg Fjernvarme
- VERDO
- Dansk Fjernvarme
- Region Midtjylland

Fokusgruppen udarbejder på basis af statuskortlægningen en strategi for fjernvarme i byerne for 2025, 2035 og 2050, samt en handlingsplan for konkrete tiltag frem mod 2020.

Gruppens vil i sit arbejde undersøge:

- Muligheder for sammenhængende fjernvarmesystemer omkring de større byer
- Snitfladen mellem fjernvarme, individuel naturgas og anden varmforsyning i byområder
- Fremtidens varmesystemer med stadig mere vindkraft i energisystemet
- Udnyttelse af spildvarme fra industrier og mulige fremtidige bioraffinaderier
- Varmepumper, solvarme, geotermi og varmelagre i stor skala
- Udnyttelse af varme- og gassystem som energilager
- Energieffektiviseringer i fjernvarmeproduktion, -distribution og -forbrug

7.2 Det vestjyske ressourceområde

Gruppen fokuserer på optimeret produktion og brug af lokale energiresourcer i regionen med udgangspunkt i det vestjyske område.

- Lemvig kommune
- Struer kommune
- Holstebro kommune
- Skive kommune
- Herning kommune
- Ringkøbing-Skjern kommune
- Lemvig Varmeværk
- Vestforsyning I/S (Maabjerg Energy Concept)
- Skive Fjernvarme
- Ringkøbing Fjernvarme
- Aarhus Universitet (Foulum)
- Aalborg Universitet
- INBIOM
- Region Midtjylland

Fokusgruppen udarbejder på basis af statuskortlægningen en strategi for udnyttelse af lokale og regionale VE-ressourcer frem mod 2025, 2035 og 2050, samt en handlingsplan for konkrete tiltag frem mod 2020.

Gruppens vil i sit arbejde undersøge:

Vindkraft

- Hvilke krav stiller planerne for vindkraftudbygningen i Danmark til planlægningen i Region Midtjylland?
- De reelle muligheder for udbygning med yderligere vindkraft i Region Midtjylland
- Hvordan lokal vindkraftudbygning kan fremme lokal vækst og beskæftigelse?
- Hvordan vi bedst udnytter lokal overskudsproduktion fra vindkraft?
 - Øst-gruppen behandler integration via fjernvarmesystemet og industri, mens vestgruppen analyserer den øvrige del af problemstillingen, herunder lokalt kapacitet i elnettet, brint, power to gas, biobrændstoffer mv.

Biogas

- Behovet for supplerende biomasse til gyllebaserede biogasanlæg.
- Biomassetyper til biogas på kort og langt sigt, herunder organisk husholdningsaffald, restprodukter fra landbruget og naturpleje. Særligt fokus på udnyttelse af husholdningsaffald, dybstrøelse og halm
- Afsætningsmuligheder for biogasproduktion ud fra både samfundsøkonomisk og selskabsøkonomisk synsvinkel. Herunder til industri, transport og kraftvarme og med og uden opgradering
- Hvordan vi bedst sammentænker biogas- og naturgasnettet?
- Om vi skal satse på store eller små biogasanlæg?
- Opgradering af biogas via metanisering
- Nye finansieringsmodeller for biogasanlæg
- Planlægnings- og lovgivningsmæssige barrierer for biogasanlæg

Biomasse

- Hvilke dele af regionens biomasse der skal særligt fokus på at udnytte under hensyntagen til økonomi og miljøforhold?

- Hvordan udnytter vi bedst de tilgængelige ressourcer under hensyntagen til miljøeffekt og økonomi i regionen som helhed?
- Lokale versus nationale forestillinger om "rigtig" biomasseanvendelse
- Bæredygtig brug af biomasse, herunder organisk husholdningsaffald
- Lokale beskæftigelseseffekter ved brug af lokal biomasse
- Scenarieanalyser for biomasseanvendelse på regionalt niveau

7.3 Det åbne land og mindre byer

Åbent land gruppen beskæftiger sig med den fremtidige varmeforsyning udenfor regionens større byer.

Fokusgruppen udarbejder på basis af statuskortlægningen en strategi for udnyttelse af lokale og regionale VE-ressourcer frem mod 2025, 2035 og 2050, samt en handlingsplan for konkrete tiltag frem mod 2020.

Gruppens vil i sit arbejde undersøge:

- Hvordan definerer vi det åbne land i en energimæssig sammenhæng?
 - Afvikling kontra udvikling?
 - Hvordan ser varmebehovet ud i fremtiden?
- Hvornår det er relevant at tale om kollektive varmeløsninger for landsbyer?
- Udvikling eller afvikling af barmarksværker på langt sigt?
- Hvordan kommer udnyttelse af vind- og biogasressourcen bedst landdistrikterne til gavn i form af lokale arbejdspladser og vækst?
 - Skal vi udvikle en lokaløkonomisk model?
- Udvikling af energilandsbyer og lokale aktiviteter
 - Skal der satses på lokale projekter (solceller, husstandsvindmøller mv.) eller ejerskab og indflydelse på store vindmølle- og biogasprojekter?
 - Er vindmøller i mellemstor skala en mulighed?
- Kan vi i fællesskab udrulle koncepter med energibesparelser og varmepumper?
- Erfaringer med landsbyprojekter i kommunerne i fokusgruppen